# Obligatorisk innlevering 1

### STA-2003 Våren 2019

Innleveringsfrist: Tirsdag 19.02 kl 23.59

## Oppg. 1

Notasjonen  $\mathcal{N}(\mu, \sigma^2)$  betyr ei normalfordeling med forventing  $\mu$  og varians  $\sigma^2$ . Du kan få bruk for at  $P(Z \leq 1.96) = 0.975$ , der  $Z \stackrel{\text{d}}{\sim} \mathcal{N}(0, 1)$ .

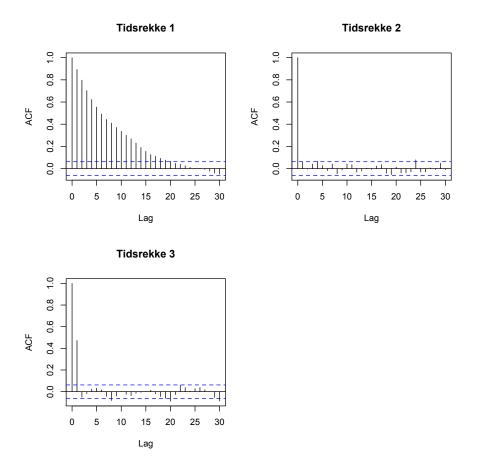
- a) Hva er en hvit støy prosess?
- **b)** For en hvit støy prosess er sample auto-korrelasjonsfunksjon (ACF)  $\hat{\rho}(h)$  fordelt som<sup>1</sup>  $\hat{\rho}(h) \stackrel{d}{\sim} \mathcal{N}(0, 1/n)$ . Under antagelsen om at  $\hat{\rho}(h)$  er beregnet fra en hvit støy prosess, finn a og b som oppfyller

$$\mathbb{P}(a < \hat{\rho}(h) < b) = 0.95.$$

Hvordan kan dette brukes til å bestemme om sample ACF er konsistent med en hvit støy prosess?

**c)** I figur 1 oppgis sample ACF for tre tidsrekker. I hvert tilfelle avgjør om sample ACF er konsistent med en hvit støy prosess.

Dette er et asymptotisk resultat med tilleggs-antagelser på hvit støy prosessen. Vi antar i denne oppgaven at  $\hat{\rho}(h) \stackrel{\text{d}}{\sim} \mathcal{N}(0, 1/n)$  holder eksakt for en hvit støy prosess.



Figur 1: Sample ACF for tre tidsrekker.

### Oppg. 2

La  $\{X(t), t \geq 0\}$  være en stokastisk prosess med egenskapene: i) Gaussisk ii)  $\mathbb{E}[X(t)] = 0$  iii)  $\text{Cov}\{X(t), X(s)\} = \frac{\sigma^2}{2}(t^{2H} + s^{2H} - |t - s|^{2H})$ . Her er  $\sigma > 0$  og 0 < H < 1 konstanter.

- a) Si med ord hva det vil si at en stokastisk prosess er Gaussisk.
- b) Er  $\{X(t)\}$  stasjonær? Begrunn svaret. Hint: Se på variansen til X(t).
- c) Beregn forventning, varians og ACF til inkrementene  $y_t = X(t) X(t-1)$ . Som en sjekk på dine beregninger, kan du bruke

$$Cov(y_t, y_s) = \frac{\sigma^2}{2}(|t - s + 1|^{2H} + |t - 1 - s|^{2H} - 2|t - s|^{2H}).$$

- d) Hva kalles prosessen  $\{y_t\}$  i tilfelle H=1/2?
- e) Er  $\{y_t\}$  strengt stasjonær? Begrunn svaret. Du kan bruke at  $\{y_t\}$  er en Gaussisk prosess.

f) La  $\rho(\tau)$  være ACF til  $\{y_t\}$ . Det kan vises at, for  $H \neq 1/2$ :

$$\rho(\tau) \stackrel{\text{asym}}{\sim} \frac{1}{2} \frac{d^2}{d\tau^2} \tau^{2H}. \tag{1}$$

Her betyr notasjonen  $\stackrel{\text{asym}}{\sim}$  asymptotisk lik:

$$f(n) \stackrel{\text{asym}}{\sim} g(n) \Leftrightarrow \lim_{n \to \infty} f(n)/g(n) = 1.$$

Basert på ligning (1):

- Hvordan avtar ACF for  $H \neq 1/2$ ?
- Kommenter hvordan ACF ser ut for H > 1/2 og H < 1/2 (negative eller poisitive korrelasjoner?)
- For H > 1/2: Konvergerer rekka  $\sum_{k=1}^{\infty} \rho(k)$ ?
- g) La a > 0. Vis at den stokastiske prosessen X(at) er den samme som  $a^H X(t)$ , det vil si vis likhet i endelig-dimensjonale fordelinger:

$$[X(at_1), \dots X(at_n)] \sim [a^H X(t_1), \dots, a^H X(t_n)]$$

Du kan bruke at  $[a^H X(t_1), \dots, a^H X(t_n)]$  er multivariat normalfordelt.

## Oppg. 3

Oppgave 2.6 i læreboka.